

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gasparis Lechneri E Societate Iesv Theologi. Sodaliv Partheniv. Siue Libri Tres Qvibvs Mores Sodalivm Exemplis Informantvr

Lechner, Kaspar

Dilingæ, 1628

VIII. De Illustribus Sodalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51916](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51916)

CAPVT VIII.

DE ILLVSTRIBVS
SODALIBVS.

Sodalitia quasi corpus quoddam
 Scætu hominum, Legibus, Mori-
 busq; vt partibus suis constare ac vi-
 uere diximus. Quæ cum pro institu-
 to nostro prolixè satis explicaueri-
 mus: simul in quem finem, & à qui-
 bus erecta institutaq; sint, memora-
 uerimus; Sodalitiorum naturam to-
 tam abundè descripsisse videri possu-
 mus. Quo tamen plus splendoris atq;
 æstimationis accedat Congregatio-
 nibus, non nullos in medium produ-
 camus, qui vel generis vel dignitatis
 vel sanctitatis claritate Sodalitates il-
 lustrarunt. Nam & in cæteris interest
 ex auronè an ligno quid constet. Ac
 tametsi res quasq; suo pondere æsti-
 mantibus *Genus, Pretura, Consulatus,*
*atq; omnia alia huiuscemodi per se ip-
 sa clara & magna non sunt: sed per-*
inde

*Sodalita-
 ribus ab
 Illustri-
 bus per-
 sonis ad-
 ditur or-
 namentum.*

inde habeantur, ut eorum, qui ea sustinent virtus est: tamen ubi hæc illis accesserit, nescio quanto amplius arideat & quandam quasi inde dignitatem trahat,

Sall. in
Iugurth.

*Gratior & pulchro veniens in
corpore virtus.*

Quasi si lumen è Chrystallo aut
fectili gemma pelluceat, amœnius e-
micat, quàm è cornu. Ita omnino vir-
tus plebeios animos supra impro-
bam Nobilitatem euehit: In trabea
tamen & inter imagines Nobilium
splendidior est, quam in lacerna. Sic
sodalitates suo instituto satis illustres
sunt; si tamen & à genere aut aliunde
decus additum fuerit, ornatiores fo-
re, nemo inficias iuerit.

Virg. Æn.
uesid. 5.

II. Romana Virginis Assumptæ
sodalitas ex Optimatibus cõflata est:
multi in ea Cardinales, complures
Antistites, cæteri Illustres ac Nobi-
les genere versantur. Neapolitana
Natæ Virgini dicata constat plerif-
que Nobilibus. In his Principes duo,
eotidem Duces, quorum alter Regiæ

Integra
congre-
gationes
è prima-
rijs con-
stituta.

Anno
 CIO. IO. Pontificis Maximi Nuncius, Episco-
 LXXKVI. pi tres numerati sunt. Multa denique
 sodalitia Nobiliū passim erecta sunt.

Anno
 CIO. IO. III. Olyssiponensem illustravit
 LXXXVI. Serenis. ALBERTVS Archidux Au-
 striæ; cuius auctoritatem viri nobili-
 tate & dignitate clarissimi secuti sunt.

Anno
 CIO. IO. Gandiensibus Sodalibus Dux ipse
 XCIX. supplex adscribi postulavit ab ijs,
 quibus ius est admittere; quem pri-
 mores plurimi æmulati, sese cultui

An. CIO.
 DCIII. Mariano dediderunt. Græcij præter
 viros primarios & Barones aliquot,
 quinque Episcopi, & inter hos Nun-
 cius Apostolicus nomen suum inter
 sodales maiores professi sunt. Sere-
 nis, quoque Archiduces conuentus
 eorum aliquoties adierunt, ibique
 optimo exemplo sacre Synaxi accu-
 buerunt. Minoribus primus præfuit
 Serenis. CAROLVS Archidux, cum
 tubarū sonitu renunciatus. Ad quod
 munus rite agendum prouolutus ad
 pedes Illustrissimi Nuncij rogavit. vt
 sibi & nouæ cōgregationi benè præ-
 cæretur. IV. Et

IV. Et quoniam Serenif. semel *Serenif. si. ms So- dales.* mentio incidit, subiungam alios, qui serenissima sua luce sodalibus splendorem decusque addiderunt. Nam præter Albertum & Carolum iam memoratos, Archiducum Græcensium Mater cū duobus liberis (MAXIMILIANVM & LEOPOLDVM *An. CI3. 15XCVI.* fuisse opinor) nomen suum dedisse perhibetur. Quos anno vno præuenit FERDINANDVS, nunc Imperator Inuictissimus, quem tamen iam alibi antea hac sodalis optimi officijs perfunctum inuenio, vti supra relatam est. MAXIMILIANVS Præfecturam *An. CI3. 15XCV III.* quoque administravit. Ex eadem Domino Viduæ duæ, altera MARIA Maximilianæ II. Imperatoris, altera ELISABETHA Caroli IX. Galliarum Regis quondam coniuges in sodalium se contulerunt.

V. Bavariæ quoque nostræ Soles, Radios suos Sodalitatibus intulerunt. Monacensibus Sodalibus Præfectus *An. DC. 15LXXX.* præfuit Serenissimus Elector MAXIMILIANVS non nostris encomijs, *IV.*

E 5 sed

An. c. 10.
10LXXX.
VII.

sed suis factis maximis describendis.
 Hic fratrem suum PHILIPPVM Ra-
 tisbonensem Præfulem Sodalium
 numero adlegit. Vtroque Ingolsta-
 dienses gloriantur vel Socio vel Pa-
 trono. Ac PHILIPPVS quidē Ingol-
 stadiensem quoq; Sodalitatem trien-
 nio post administravit: demū Ratis-
 bonensem, S. R. E. Cardinalis fovit
 ac defendit. Enituerunt iuxta fratres
 FERDINANDVS & CAROLVS veluti
 duo sidera. quorum hunc terris tan-
 tum Fata offenderunt, cæloq; matu-
 rum citius intulerunt. Illum verò or-
 bis hic noster etiamnum S. R. Impe-
 rij Septem virali Epomide & Colo-
 niensi Archiepiscopali Mitra insignē
 spectat & admiratur. Fratres ALBER-
 TVS imitatus est, qui Ingolstadiensi
 primum cætui adscriptus, post tertiu
 deinde annum Monacensi præfectus
 est. Habuerunt videlicet Seren. Du-
 ces domi suæ quod intuerentur, ut
 cæterarum virtutum, ita singularis in
 D. Virginem pietatis exemplum Ser.
 Parentem GVILIELMVM, qui iam ab
 ipsis

Anno
c. 10.
XCVI.

An. c. 10.
10XC.

ipsis Congregationum incunabulis, non tantum suo Serenissimo nomine, sed multo amplius solida virtute eas exornauit atque incrementis auxit, Liberisque atque Generis ornandas augendasque tradidit. Illius è Serenissima Magdalena Nepos Serenissimus PHILIPPVS GVILJELMVS Comes Palatinus Princeps Neoburgicus duodecennis Sodalitati Neoburgensi Virginis Annunciatae praefuit.

VI. Ita quod à stirpe bonum est in veram virtutem efflorescit. Sic Serenis, quoque Allobrogum Dux, postquam ipse iam pridem nomen suum in album Parthenianum referendum curauisset, Ferijs Conceptae Virginis quinque ad conuentum filios addidit, è quibus tres maiores nomina dare voluit, & maximū natu Sodalitio patronum constituit. Nancecianam Sodalitatem primi constituerunt, quinquaginta è prima Nobilitate exemplum secuti Ser. FRANCISCI Vaudemontani, qui inter primos nomen dedit.

*Ducas ab-
ly.*

*Allob.
CICID.
LXXVIII*

E 6 VII. Prae-

Anno
CIC. IC.
XC.

VII. Præter hos, Ducem Hippo-
nis in Brutijs, Neapoli præfecturam
parthenianam gessisse: Compluti ve-
rò Ducis Gandiæ filium reperio. Dux
Populësis Neapolitanus Sodalis iam
morti vicinus protestatus est, se si
quid virtutis haberet, id totum è dis-
ciplina Mariana hausisse: simul Filio
aduocato *Et tu*, inquit, *Sodales ex-
ora, ut te in suum consortium admit-
tant. Hac hereditate præstantius nihil
est, quod tibi relinquam.* Comes Fon-
tium Gubernator Mediolanensium
eorundem Sodalitati se adiunxit.
Prorex item Peruuij Limensem con-
gregationem celebrauit.

Reueren-
dissimi
est illu-
strissimi
Sodales.

VIII. Iam si quis Ecclesiasticos
omnes recensere velit, finem nullum
inueniet. Paucas adèò ciuitates, quæ
& Episcopum & Sodalitatem habe-
ant, mihi quisquam dabit, quin eam
Sodalitatem Episcopus inter primos
dato nomine illustrauerit. Nihilo-
minus de innumeris, quorundam
mentionem faciam. Ac de Cardina-
libus principiò memini multos Ro-
mana

manæ adscriptos fuisse Congregati-
 oni. Franciscus Cardinalis Diechtri-
 stenus Brunæ in Moravia Præfeci-
 muntus gessit. Cardinalis Forgach Ar-
 chiepiscopus Stringoniensis sua se-
 manu inscripsit albo Sodalium Vi-
 ennensium. In eandem hanc longè
 ante conuenerant tres Legati Apo-
 stolici. Comotouensibus socijs pri-
 mus accessit Philippus Spinellus,
 Nuncius Apostolicus primusq; apud
 eos præfecturam iniit, quam ab sens
 per vicarium administravit. Archi-
 episcopus Moguntinum, Camera-
 censem, Viennensem, in Gallia, suarū
 Sodalitatum syllabo inscriptos inue-
 nit. Reuer. & Illust. PARIS, qui nunc
 Salisburgensis Præsul est ex Illustri
 Lodronia familia, Sodalitio Ingol-
 stadiensi olim magna cum laude præ-
 fuit.

Anno
 MD. IXXVI.

Anno
 MDLXXXI.

An. MD.
 DCIII.

An. MD.
 DCXI.

An. MD.
 DCIV.

IX. Inter prima decora Sodaliti-
 orum Episcopos reposui: sed quia, vt
 dixi, eorum multitudo obstat, vt cō-
 modè enumerari non possint; tan-
 tum è Germanis paucissimos afferā,

An. MD.
 DCXII.

non tam quòd illustrius quid ab his, quam alijs, accessisse credam, quam quòd ostèdere velim, Episcopos Sodalitatis fuisse, atque hi manifestius in oculos nostros incurrant. Vnius tamen exteri dictū obliuione sepelire non debeo. In Gallia Episcopus Vniuersitatis Congregationis Auenionensis Præfectus fuit. Is palam testatus est, plus se gloriari, quod nomen Sodalitatis inscriptū haberet, quam quod Mitrà insignis esset. Videbat nempe sapiens Præsul sub Mitra curas atque pericula, in Sodalitate verò præsidia salutis posita esse, et merito post hanc omnem dignitatem haberet. Ioannes Godefridus Herbipolensis & Bambergensis pro more literis Sodalitati suum amorem testatus est. Ioannes Christophorus Eustadianus & Albertus Ratisbonensis Sodalitatis præfecturam suis curis adiunxerunt. HENRICVS Augustanus è nobili Knoringanorum prosapia Dilinganam minorem Sodalitatē puer undecennis illustrare primura cepit.

Epif.

Episcopus deinde Maiorem etiam
 Præfectus administravit. Quantum
 verò non modo decoris Sodalitati-
 bus ab hoc Antistite fuerit additum,
 sed quanta in totam Ecclesiam atque
 Imperium Romanum bona ab eo-
 dem promanarint, me non finit nunc
 memorare modestissimi Principis
 submissio: nec si vellem, multitudo
 gravitasque rerum permetteret. Or-
 be conscio, tacere licet: ut posteri
 non ignorent, melius olim alij con-
 signabunt, liberiusque id facient,
 procul ab adulationis suspicione
 semoti. Mihi sufficit id memorare,
 inter summas illius curas fuisse, op-
 timi Sodalis officio satisfacere. Io-
 annes Iacobus Constantiensis, Gui-
 lielmus Basileensis, Vitus Adamus
 Frisingensis Antistites inter Soda-
 les recensentur. Brixinensis ex il-
 lustri Spauriorum familia cum ab-
 sens Oenipontanis Sodalibus addi-
 tus fuisset, nuncium illum tanta vo-
 luptate accepit, ut eam animo co-
 hibe-

AR. C13
 13 CV.

hibere, quin in oris inusitatam hilaritatem erumperet, non potuerit. Atque hi omnes præterquam quod Ecclesiastica dignitate, virtute, genere quam maxime clari sint, Imperij insuper Principes Illustrissimi Sodalitatibus magnum lumen ac gloriam parârunt. Ex quo necessario conficitur magno in precio parthenios cœtus habendos esse, quos Tanti Principes eo loco ponunt, vt Tiaras suas ibidem collocare velint.

X. Multi denique Prælati, Abbates, Præpositi, Decani alijsque muneribus sacris conspicui, tum genere illustrissimi Marchiones, Comites, Barones, atque eruditione clarissimi neq; satis sibi in dignitate aut genere, neque in scientia præsidij esse arbitrati sunt, nisi à Sodalium confortio vim aliquam atque decus ad eam illustranda, quæ vel natura vel industria dederat, deducerent; eoque ipsi simul Sodalitijs splendorem magnū inferrent. Sed ne longius rem producam, ac ne præterea prope infinitum

mih

mihi laborem sumam, omitto singulatim omnes recensere. Committere tamen nequeo, quin è duarum antiquiorum Vniuersitatum Prouinciæ Germaniæ Superioris Sodalitijs percenseam, quos reperi in eorum Annalibus, Illustres Sodales in scriptos. Inde de Congregationibus toto diffusis orbe Lector coniecturam faciet, quot Illustrissimi soles parthenium cælum irradiauerint.

XI. In Ingolstadiensium itaque coetu præter *Rmos.* & *Smos.* quos supra retuli, nominibus suis Congregationem Ingolstadiensem illustrarunt *Rmus.* & *Illmus.* Franciscus Guilielmus Comes à Wartenberg Ratisbonensis, Oetingæ veteris, ac B. Mariæ Monacensis primùm Præpositus, nunc Osnabruggenſis Episcopus, qui olim præfecturam quoque egregiè gessit. Item eius germani fratres Maximilianus & Ferdinandus Laurentius. Præterea Illust. Princeps Christophorus Gustauus Marchio Badensis & Philippus Comes ab
Arn-

Arnberg, Aloysius & Ferdinandus
 Gonzagæ B. Aloysij è Fratres Nepotes
 item Marchiones Scipio Gonzaga
 & Franciscus Sfondratus, perillu-
 stres Comites Carolus Gaudentius
 Madrutius, Wolfgangus, Ernestus
 Franciscus Martinus OEttingi, Ru-
 dolphus, Henricus filius, & Geor-
 gius Guilielmus Helfensteinij, qui
 nuper magno Germaniæ luctu vita
 functi, familiam Helfensteiniam à
 nongentis annis illustrem, secum in
 tumulum intulerunt, documento
 post se relicto, Nihil mortale esse
 perpetuum, & omnem Familiam
 generare tandem vltimum, cum
 quo occidat. Ioannes Fridericus
 Schuuarzenbergius, Carolus Sul-
 zius, Franciscus & Georgius Africa-
 nus de Bassompierre, Constantinus
 Liechtensteinus, Antonius Peroni-
 us, David Brembatus, Ioannes Erde-
 odius, Ioannes & Nicolaus Raphaël
 Kostkæ Stempergenses, Christopho-
 rus Lodronius Paridis frater, Marcus
 Sitticus Altmöpsus, qui nuper Ar-
 chie-

chiepiscopus Salisburgensis fuit, è quibus toti Sodalitati præfuerunt. Badensis, Aloysius Gonzaga, Ernestus & Franciscus Martinus Oetinganus, Erdeodius, Brembatus tertium, Lodronius, Wartenbergius.

XII. Ex his quos Ingolstadiensem Sodalitatem exornasse memoravi, Dilingano primitus solo insiti floruerunt Vitus Adamus Frisingensium Antistes, Rudolphus & Henricus Comites Helfenstenij. Præter hos Sodalibus suis glorianatur Reuerendissimis, Illustrissimis Episcopis Dilinganæ Sodalitates Guilielmo Basileensi è Rinckijs, Ioanne Georgio Constantiensi Halvvilano, Wolfgango Ratisbonensi ex Hausiorum familia, Ioanne Conrado Eustadiano Gemmingensium è stirpe, Sixto Wernero Praspergio & Ioanne Trucheseo Constantiensibus, Daniele Brixinensi, Ioanne Leonardo Lauantino; de Henrico supra dictum. Numerarunt olim inter suos Principes Ecclesiasticos Ioanem

Adam

Adamum Renner & Ioannē Eucharium à Wolfurt Campidonenses Principes, Ioannem Iacobum Blarer Eluacensem.

Illustrarunt eosdem cœtus Illust. Laadtgravius Leuchtenbergicus RYDOLPHVS PHILIPPVS, qui secundum feliciter Minoribus præfuit: & Illustr. Olycæ & Niesvvisij Princeps Ioannes Albertus Raziillius. Post hos insigniter enituerunt inter Parthenios Sodales perillustres Comites Ioannes Christophorus in Hohe-æmbs, Wolfgangus, Vdalricus, Ioannes Fridericus, Ioannes Oetingenses, Eitelius Fridericus, Leopoldus Fridericus, Christophorus, Carolus Hohenzollerani Comites, Frobenius & Georgius Helfensteinij, Casparus Bernardus Rechbergiacus, Hieronymus Turrianus, Georgius Ostrorcœgensis, Ioannes Genzinus, Fabius Vicecomes Borromæus. Taceo Suffraganeos, Abbates, Barones plurimos. Taceo minores dynastas. Sufficiant hi ad id, quod ostendere inten-

tenderamus confirmandum, Sodalitia maximis viris pulcherrimè floruisse. quod ad eorundem commendationem atque æstimationem non parum ponderis apud prudentes adijciet, virtutem non tantum in palliolis sordidis, sed in purpura quoque nituisse. Illud tantum ad extremum moneo, nos in illustrium Sodalium syllabo constituendo nemini quidquam detrahere aut alijs apponere voluisse: recensuimus eo ordine, quo vel occurrerunt, vel qui scriptori cōmodus visus fuit. Ius suum cuique integrum, suus cuique ordo immotus esto In cœtibus Marianis, non in comitijs, Magna nomina collocauimus.

CAPVT IX.

DE QVIBVSDAM
ILLVSTRIBVS VIR-
tute Sodalibus.

C Ommunes quosdam sodalitatū
mo-